

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 106/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Matejom Vidom, Paprad'ová 3, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 146/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED],

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 146/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa žalobou doručenou okresnému súdu 8. apríla 2016 domáhal proti žalovanému zaplatať sumu 25 793,93 € s príslušenstvom (v priebehu konania okresný súd povolil zmenu žaloby, na základe ktorej došlo k rozšíreniu žaloby, v rámci ktorej sťažovateľ požadoval, aby okresný súd zaviazal žalovaného uhradiť mu sumu 136 339,33 €). Súdne konanie o návrhu sťažovateľa ako žalobcu bolo na okresnom súde vedené pod sp. zn. 23 Cb 146/2016.

2.1 Okresný súd v napadnutom konaní vydal 23. mája 2016 platobný rozkaz sp. zn. 23 Cb 146/2016, proti ktorému žalovaný podal odpor. Následne okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom sp. zn. 23 Cb 146/2016 z 12. marca 2018 (ďalej len „rozsudok“).

2.2 Podaním z 26. marca 2018 podal žalovaný proti rozsudku odvolanie, ku ktorému sa sťažovateľ písomne vyjadril 26. apríla 2018 a 16. júla 2018. Odvolanie bolo Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) predložené 27. marca 2019 (konanie o odvolaní je na krajskom súde vedené pod sp. zn. 1 Cob 54/2019, pozn.).

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že k porušovaniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dochádzalo počas celého konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 23 Cb 146/2016. V súvislosti s uvedeným sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uvádza, že prietahy v napadnutom konaní boli spôsobené najmä rozhodnutím okresného súdu, ktorý (po doručení návrhu na zmenu žaloby, pozn.) v rozpore s § 182 v spojení s § 142 a § 470 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov odročil pojednávanie nariadené na 25. október 2016 na neurčito; nesprávne zvoleným postupom pri vykonávaní dôkazov, v dôsledku čoho bolo potrebné dôkazy v napadnutom konaní vykonať opakovane;

vykonávaním dôkazov, ktoré neboli spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie okresného súdu vo veci samej, ako aj nesústreďeným postupom pri doručovaní jednotlivých podaní stranám sporu, keďže okresný súd doručoval podanie jednej strany sporu druhej strane sporu aj po viac ako 1,5 mesiaci odo dňa, keď boli doručené okresnému súdu. V závere sťažovateľ zdôrazňuje, že vec nebola právne ani fakticky zložitá a podľa jeho názoru bolo možné vo veci samej rozhodnúť v kratšom časovom horizonte.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti zároveň poukazuje na skutočnosť, že okresnému súdu v napadnutom konaní trvalo jeden rok, kým predložil odvolanie krajskému súdu. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti ďalej zdôrazňuje, že okresný súd predkladal odvolanie krajskému súdu opakovane – 19. júla 2018, 17. októbra 2018, 6. decembra 2018 a následne 27. marca 2019. V prvých troch prípadoch, t. j. pri predložení súdneho spisu 19. júla 2018, 17. októbra 2018 a 6. decembra 2018, krajský súd spis vrátil okresnému súdu bez vydania rozhodnutia o odvolaní z dôvodu jeho predloženia v rozpore s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov (ďalej len „spravovací a kancelársky poriadok“). V súlade so spravovacím a kancelárskym poriadkom bol spis okresného súdu spolu s odvolaním predložený krajskému súdu 27. marca 2019, t. j. jeden rok po podaní odvolania proti rozsudku okresného súdu.

5. Vzhľadom na uvedený postup okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľ podaním zo 7. januára 2019 podal predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní. Predsedníčka okresného súdu reagovala na sťažnosť sťažovateľa listom zo 6. februára 2019, v ktorom uviedla: „*Prietahy v konaní na súde prvého stupňa som nezistila, preto Vašu sťažnosť hodnotím ako nedôvodnú.*“

5.1 Podaním z 25. februára 2019 sťažovateľ v súlade s § 64 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov podal na krajskom súde „*Žiadosť o prešetrenie vybavenia sťažnosti podanej na OS BA III.*“. Podpredseda krajského súdu reagoval na žiadosť sťažovateľa listom z 18. marca 2019, v ktorom uviedol:

„Z chronológie procesných úkonov súdu na základe vyššie uvedeného vyplynulo, že po vykonaní úkonov súdu prvej inštancie, t. j. odo dňa doručenia posledného vyjadrenia žalobcu (16.07.2018) do dnešného dňa nebol súdny spis sp. zn. 23Cb/145/2016 správne predložený odvolaciemu súdu. Nakoľko okresný súd napriek opakovaným inštrukciám Krajského súdu v Bratislave na odstránenie nedostatkov v predkladacích správach tieto nedostatky neodstránil, čím nerešpektoval pokyny súdu vyššej inštancie, mám za to, že týmto spôsobil v predmetnom konaní prieťahy a Vaša sťažnosť zo dňa 07.01.2019 mala byť správne vyhodnotená ako dôvodná.

S poukazom na citované zákonné ustanovenia som prešetril Vašu žiadosť z hľadísk nevyhnutných pre jej náležité vybavenie, a to posúdením skutočnosti, či sťažnosť bola predsedom okresného súdu vybavená v zákonnej lehote, či bola správne vyhodnotená z hľadiska jej dôvodnosti, a v prípade jej opodstatnenosti, aké opatrenia boli prijaté za účelom odstránenia zistených nedostatkov v postupe súdu a konštatujem, že Vaša žiadosť je opodstatnená.“

6. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa - [REDAKOVANÉ] - na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 23Cb 146/2016 porušené bolo.

II. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 23 Cb 146/2016 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

III. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- EUR (slovom: päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť advokátovi, Mgr. Jánovi Skákalovi, trovy právneho zastúpenia...“

7. Sťažovateľ svoj návrh na priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 5 000 € v zásadnom odôvodnil takto:

„Sťažovateľ touto sťažnosťou sleduje najmä vyslanie signálu pre všeobecné súdy, že vyššie popísané konania (resp. nečinnosť) porušuje/ú základné právo subjektov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov, a že uvedené konanie nezostane bez náležitej odozvy...

Zbytočné prietahy v konaní spôsobili značné oslabenie žalobcovho práva (pohľadávky v hodnote 136.339,33 EUR s príslušenstvom), keďže v čase začatia konkurzného konania žalovaného (január 2019, pozn.) mohol sťažovateľ už disponovať právoplatným rozhodnutím Krajského súdu o odvolaní (a teda exekučným titulom). Nehovoriac o tom, že existencia právoplatného rozhodnutia súdu zvyšuje dôveryhodnosť pohľadávky a spôsobilosť potvrdenej pohľadávky byť predmetom odplatného postúpenia alebo zápočtu s treťou stranou (bez nutnosti absolvovania exekučného konania) – t. j. jej obchodovateľnosť.“

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý s účinnosťou od 1. marca 2019 upravuje konanie pred ústavným súdom.

10. Vec sťažovateľa bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duřovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola predbežne prejednaná vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení: Miroslav Duriš (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditš a Libor Duřa.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 194/2019).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

16. V danom prípade sa sťažovateľ v ústavnej sťažnosti domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu (IV. ÚS 205/03, IV. ÚS 225/05). Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

18. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnuté konanie ku dňu podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu trvalo tri roky. Ústavný súd zistil, že napadnuté konanie nebolo v čase podania ústavnej sťažnosti a ani v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené.

18.1 Ústavný súd, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti a jej príloh, konštatuje, že okresný súd v napadnutom konaní v zásade postupoval bez zbytočných prietáhov. Návrh na začatie konania bol okresnému súdu doručený 8. apríla 2016. Okresný súd 25. mája 2016 vydal platobný rozkaz, proti ktorému žalovaný podal odpor. Vo veci samej následne

okresný súd 12. marca 2018 rozhodol rozsudkom, proti ktorému žalovaný podaním z 26. marca 2018 podal odvolanie. V období od 26. marca 2018 (od podania odvolania, pozn.) do 16. júla 2018 (do doručenia vyjadrenia sťažovateľa okresnému súdu, pozn.) okresný súd plynulo vykonával úkony týkajúce sa odvolacieho konania. Okresný súd odvolanie predložil krajskému súdu 27. marca 2019.

18.2 Ústavný súd zistil, že v relevantnom období sa v napadnutom konaní vyskytlo obdobie neefektívnej činnosti okresného súdu v rozsahu ôsmich mesiacov – v čase od 19. júla 2018, keď okresný súd prvýkrát predložil spis spolu s odvolaním krajskému súdu na rozhodnutie, avšak v rozpore so spravovacím a kancelárskym poriadkom, v dôsledku čoho bol spis spolu s odvolaním okresnému súdu vrátený (podobná situácia sa zopakovala aj po predložení spisu 17. októbra 2018 a 6. decembra 2018, pozn.), do 27. marca 2019, keď okresný súd štvrtýkrát (už v súlade so spravovacím a kancelárskym poriadkom, pozn.) predložil krajskému súdu spis na účely rozhodnutia o podanom odvolaní. V tomto období okresný súd v dôsledku opakovaných pochybení na jeho strane nebol schopný krajskému súdu predložiť súdny spis spolu s odvolaním na účely rozhodnutia o podanom odvolaní.

19. Ústavný súd s poukazom na uvedené konštatuje, že v napadnutom postupe okresného súdu síce zistil čiastočnú neefektívnu činnosť v trvaní ôsmich mesiacov (pozri bod 18.2 odôvodnenia), avšak nezistil žiadne také výrazné obdobia nečinnosti, ktoré by mohol považovať za „zbytočné prietahy“, ktoré by zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania.

20. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľa, že v napadnutom konaní dochádzalo k prietahom počas celého konania (bližšie pozri bod 3 odôvodnenia), ústavný súd uvádza, že okresný súd v napadnutom konaní vo veci samej rozhodol necelé dva roky po podaní návrhu na začatie konania, z uvedeného dôvodu ústavný súd nepovažoval námietky sťažovateľa poukazujúce na prietahy okresného súdu v priebehu napadnutého konania za relevantné, keďže napadnuté konanie netrvalo tak dlho, aby sa v rámci jeho priebehu dalo uvažovať o zbytočných prietahoch s ústavnoprávnou relevanciou.

21. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, ktorý tvrdí, že okresný súd bol nečinný v súvislosti s predložením odvolania krajskému súdu, k tomu ústavný súd uvádza, že samotná skutočnosť, že okresný súd predložil odvolanie krajskému súdu až po jednom roku od jeho podania, neznamená, že bol počas celého tohto obdobia nečinný.

21.1 Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd v období od 26. marca 2018 (od podania odvolania, pozn.) do 16. júla 2018 (do doručenia vyjadrenia sťažovateľa okresnému súdu, pozn.) plynulo vykonával úkony týkajúce sa odvolacieho konania. Bez ohľadu na uvedené však ústavný súd musí prisvedčiť sťažovateľovi, že v uvedenom období sa na strane okresného súdu skutočne vyskytlo aj obdobie nesústreďenej činnosti v rozsahu ôsmich mesiacov, čo už ústavný súd konštatoval v bode 18.2.

22. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 35/01, III. ÚS 103/05).

23. Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj absencia zistenia možnosti vysloviť porušenie označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach tiež vyslovil, že zjavná neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014).

24. Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku napadnutého konania, ako i vzhľadom na jeho predmet (konanie o zaplatenie istiny s príslušenstvom) nemožno v napadnutom konaní uvažovať o takých priet'ahoch, ktorých intenzita by po prípadnom prijatí ústavnej s'ťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení s'ťažovateľom označených práv.

25. Vzhľadom na uvedené ústavný súd vo veci s'ťažovateľa dospel k záveru, že ústavná s'ťažnosť je zjavne neopodstatnená a z tohto dôvodu ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

26. S poukazom na skutočnosť, že ústavná s'ťažnosť bola odmietnutá, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch s'ťažovateľa.

27. Ústavný súd nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia dodáva, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nič nebráni tomu, aby v prípade, ak by bol okresný súd v ďalšom období v napadnutom konaní nečinný, nepostupoval plynulo, resp. efektívne, s'ťažovateľ zvážil možnosť opätovného podania ústavnej s'ťažnosti, ktorou bude namietat' porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu